

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לשבת קודש כ"ד באייר תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - ט"ז

- בארבעה זמנים העולם נידון: פסח - תבואה, עצרת - פירות אילן, ר"ה - כל באי עולם עוברין. סוכות - מים. על איזו תבואה מדובר? אין לומר על התבואה הנקצרת בפסח כיון שכבר נידונו מאורעותיה אלא על העתידה להזרע. ואכן נידונת בפעם שניה בפסח לפני קצירתה, וכן בברייתא: תבואה שנפסדה קודם הפסח - נידונה בשעבר. לאחר הפסח - נידונה בפסח האחרון. [וכן אדם שארע לו נזק בידי שמים או אדם. לפני יו"כ נידון לשעבר, אחר יו"כ נידון באחרון] ולפיכך הוסיף אביי: שאם בחשון הזריעה מצליחה, יקדים בזריעת המאוחרים שיספיק את הדין הטוב.
- אלו ה' שיטות מצינו בענין זמן הדין ראש השנה?
 - ר' מאיר: כולם נידונים בר"ה ונחתמים ביו"כ.
 - ר' יהודה: נידונים בר"ה וכו"א נחתם בזמנו [פסח - תבואה, עצרת - פירות האילן, סוכות - מים, אדם - יו"כ]
 - ר' יוסי: אדם נידון בכל יום, הטעם להו"א: "ותפקדנו לבקרים" ולמסקנא: "לעשות משפט וכו' דבר יום בימו" ועוד למדנו מפסוק זה - מלך נכנס לדין תחילה. והטעם: א. שאין ד"א שימתין בחוץ. ב. לפני שירבה חרון אף. לשיטת ר' יוסי אנו מתפללים בכל יום על חולים. וי"א אף לרבנן וכדרב יצחק שיפה צעקה לפני גזר הדין ולאחריו.
 - ר' נתן: אדם נידון בכל שעה: "לרגעים תבחננו". ה. תנא דמשנתנו [שהובא לעיל] מבית מדרשו של ר' ישמעאל. ודבריו לגבי תחילת הדין.
- אלו דברים אמר הקב"ה לישראל לעשותם במועדים מסוימים, כיון שבאותו זמן נידונים עליהם? עומר בפסח כדי שתתברך התבואה. שתי הלחם בעצרת שיתברכו הפירות. ניסוך המים בחג שיתברכו הגשמים, בר"ה אמרו מלכויות, זכרונות ושופרות שיעלה זכרוכם לטובה בשופר. הטעם שתוקעין בשופר של איל - לזכר עקדת יצחק ומעלה אני כאילו עקדתם עצמכם.
- אלו מימרות של ר' יצחק נאמרו בסוגייתנו בעניני שופר ועוד ענינים?
 - הטעם שתוקעין במיושב ואף במעומד - לערבב את השטן כשרואה שמחבבים המצוות טענותיו נסתמים.
 - כל שנה שלא תקעו בתחילתה מריעין בסופה מפני הצרות, כיון שלא עירבבו השטן.
 - כל שנה שישראל עושין עצמן כרשין בתפילתם מתעשרת בסופה. שנאמר: "מרשית השנה" סופה שיש לה אחרית.
 - דנים את האדם לפי מעשיו באותה שעה, כמו אצל ישמעאל "באשר הוא שם" אע"פ שעתידין בניו להמית את ישראל בצמא.
 - ג' דברים מזכירים עוונות לפני הקב"ה - עובר תחת קיר נטוי, שנבדק אם ראוי לעשות לו נס. סומך על תפילתו שתהא נשמעת ומוסר להקב"ה דין על חברו והוא נענש תחילה. ששרה אמרה "חמסי עליך" וכו' ולבסוף אברהם הספידה.
 - ד' דברים מקרעין גזר דינו של אדם - צדקה, צעקה, שינוי השם [שרי - שרה] שינוי מעשה וכדמצינו בנינוה. וי"א אף שינוי מקום "לך לך מארצך" ולר' יצחק הכוונה שתועיל זכות ארץ ישראל.
 - חייב אדם להקביל פני רבו ברגל שנא' "לא חודש ולא שבת".
 - חייב אדם לטהר עצמו ברגל שנא' "ובנבלתם לא תגעו" ובדאי אין הכוונה לסתם טומאת נבילה, שהרי אפילו בטומאת מת החמורה אין ישראל מוזהרין ק"ו בזו הקלה. אלא הכוונה ברגל, להזהר אפילו מטומאה קלה.
- אלו ג' ספרים נפתחים בראש השנה, ומנין? צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים גמורים לאלתר למיתה, בינוניים תלויים ועומדים מר"ה ואם זכו נכתבים ביו"כ לחיים. המקור - "לר' אבין: "ימחו מספר - רשעים. "חיים" - צדיקים. "ועם צדיקים אל יכתבו" - בינוניים. לר' נחמן ב"ר יצחק: "מחני נא" - רשעים. "מספרך" - צדיקים. "אשר כתבת" - בינוניים.
- אלו ג' כתות ליום הדין שלאחר תחית המתים? צדיקים גמורים - לחיי עולם הבא. רשעים גמורים - לגיהנום. בינוניים - לב"ש יורדים לגיהנום ומצפצפין ועולין ועליהם אמרה חנה: "ה' ממית ומחיה מוריד שאול וכו'" ולב"ה הקב"ה מטה להם כף מאזניים כלפי חסד.